

Antero Laukkanen kd ym.

Talousarvioaloite omaishoidon tuen verovapaudesta johtuvan verotuloarvion vähentämisestä (-75 000 000 euroa)

Eduskunnalle

Omaishoito on vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoito mahdollistaa usein hoidon sovittamisen eri tavoin osaksi perheen elämää. Tuki on kokonaisuus, joka muodostuu hoidettavalle annettavista tarvittavista palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidon tukemisen tulee olla yksi keskeisimmistä laitoshoidon vähentämiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Omaishoidon tuen kokonaiskustannukset olivat vuonna 2014 noin 450 miljoonaa euroa. Kehusmaan ym. (2013) tekemän tutkimuksen mukaan omaishoitajien tekemän työn laskennallinen arvo oli vuonna 2013 kuitenkin yhteensä noin 1,7 miljardia euroa. Omaishoito on yhteiskunnallisesti taloudellisin ja usein sekä hoidettavalle että hoitajalle inhimillisin ja paras hoitomuoto. Hoitajalle maksettava vähimmäispalkkio on tällä hetkellä kuitenkin alhainen eikä vastaa työn vaativuutta. Palkkion alhaisuus on joissakin tilanteissa este omaishoidon toteuttamiselle, sillä palkkio ei riitä perustoimeentuloon. Omaishoidon tuen verovapaus helpottaisi merkittävästi omaishoitajan ja -hoidettavan toimeentuloa, ja toisi omaishoidon useamman ulottuville.

Omaishoitajille maksettavien hoitopalkkioiden määrästä ja alimmista hoitopalkkioista säädetään omaishoidon tuesta annetun lain (937/2005) 5 §:ssä. Lain 5 §:n 1 momentin mukaan palkkion taso määräytyy hoidon sitovuuden ja vaativuuden mukaan. Omaishoidon tuen vähimmäismäärä vuonna 2022 on 423,61 euroa kuukaudessa.

Tilastokeskuksen Kuntien käyttötalouserittelyjen (vuosi 2018) mukaan kuntien omaishoidon tuen palkkiot olivat yhteensä 226 miljoonaa euroa. Omaishoidon tuen kokonaisuuteen liittyvät hoidettavalle annettavat palvelut, vapaat ja omaishoitoa tukevat palvelut sekä palkkiosta perittävät pakolliset maksut on jätetty laskelman ulkopuolelle. Omaishoidontuki on veronalaista tuloa, jota verotetaan ansiotulona. Veron määrä riippuu siitä, kuinka suuret muut ansiotulot tukea saavilla henkilöllä muuten on. Jos tuki tulee muiden ansiotulojen päälle, saatua tukea verotetaan marginaaliveroprosentin mukaan. Omaishoidontuen saajien joukosta merkittävä määrä on eläkeläisiä.

KD eduskuntaryhmä esittää omaishoidon tuen säätämistä verovapaaksi etuudeksi. Muutos merkitsisi arviolta noin 75 000 000 euron vähennystä ansiotuloverokertymään. Omaishoitajat ovat yleensä pienituloisia ja osa heistä saa myös toimeentulotukea. Omaishoidon tuen verovapaus pie-

Talousarvioaloite TAA 259/2022 vp

nentäisi toimeentulotukimenoja arviolta noin 5 miljoonalla eurolla, jolloin esityksen vaikutus julkisen talouden rahoitusasemaan olisi noin -70 miljoonaa euroa.

Aloite sisältyy KD eduskuntaryhmän vaihtoehtobudjettiin vuodelle 2022.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta vähentää 75 000 000 euroa momentilta 11.01.01 arvioidusta ansiotulon verotuotosta omaishoidon tuen verovapauden vuoksi.

Helsingissä 30.9.2022

Antero Laukkanen kd
Päivi Räsänen kd
Sari Tanus kd
Peter Östman kd
Sari Essayah kd